

Jakob Maksimiljan,

po Božjem usmiljenji knez in škof Lavantinski,

i. t. d., i. t. d., i. t. d.

Vsem vernim Lavantinske škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda Jezusa Kristusa!

Ni še davno, kar smo novo leto začeli.

Lepa navada je, ob novem letu si srečo voščiti med seboj; je pa tudi zares čas letne spremembe posebno zato pripravljen, in človek ob tem času nekako posebno razpoložen, da bolj resno kakor sicer premišljuje, kaj mu je minulo leto prineslo; kaj od tega bi v novo leto rad seboj vzел, ker mu je v starem letu dopadlo, kaj pa bi rajše za seboj pustil, zato ker mu v starem letu ni dopadlo.

Tedaj naša navada je, da ob novem letu sami sebi, pa tudi drugim, zlasti onim, s kterimi smo kakorkoli bolj tesno zvezani, srečo in vse dobro od Boga voščimo.

Bodite prepričani, ljubi moji! da sem isto storil tudi jaz. Vas vseh, ktere je Bog moji višepastirski skrbi izročil, sem se pred Bogom spominjal z najiskrenejšo željo in molitevjo: O Gospod! dodeli milostno, da bode novo leto njim vsem leto sreče, zveličanja in blagoslova!

Ali je preteklo leto vam vsem in v vsakem obziru bilo po volji; ali so se vam v starem letu vse nade izpolnile, ktere ste ob njegovem začetku vanj stavili? Ako vas tako vprašam, se pač res bojim, da mi bode marsikdo zmed vas z britkostjo odgovoril: da ne.

Le prepogosto smo v teku lanskega leta slišali britke tožbe čez raznotere nadloge in nesreče. Slišali smo od grozovitih neviht; od toče, nalivov, povodenj i. t. d., ki so marsikteremu pridnemu kmetu upanje do bogate žetve popolnoma uničile. Slišali smo od hudih bolezni, ki so v nekterih krajih kugi enako razsajale. Še več; slišali smo od stiske in sile, ki je celó take družine in hiše zadela, ktere dosihmal niso pomanjkanja vajene bile.

Slišali smo in še slišimo, da ni dela, da ni zaslužka, da ni kupčije, da denar in premoženje zmirom bolj zginja i. t. d.

Vse te in enake nadloge zadevajo vendar le časno telesno življenje. Je še pa drugo življenje, življenje više vrste, namreč dušno življenje, ki ima tudi svoje sovražnike in nevarnosti. In kolikor imenitnej je dušno življenje, toliko bolj hudo in nevarno po pravici imenujemo vsako zlo, ki to življenje zalezuje, ga slabi ali celo ukončava; še zlasti zato, ker vse, kar je hudo v duhovnem pomenu, dalje traja in brez primere hujše nasledke ima, ki se mnogokrat raztezajo od roda do roda. *Kedaj določimo to zlo?*

Kaj pa je to duhovno zlo, ki ga v misli imam, in ktere so one nevarnosti, ki blagostanje človeške družbe zalezujejo in napadajo?

Smo li imeli v starem letu vzrok, tudi taka zla obžalovati in Boga prositi, da bi nas v novem letu in zanjeprej pred njimi obvaroval? Gotovo!

Brali smo in slišali od hudobnih napadov na življenje in premoženje; — od ostudnih pregreh zoper javno nravnost in čednost; — in sploh ljudje tožujejo, da človek s tem, kar ima, ni več varen ne doma, ne na polji, ne na stezi. Še bolj, kakor vse to, pa nas je s strahom napolnilo, da se neko hudodelstvo v sedanjem času vse pogoje, kakor kedaj poprej, ponavlja, ki nam kaže, da stoji človeška družba na robu grozovitega prepada, v kterege se utegne zdaj in zdaj ugrezniti. —

To hudodelstvo se je dopernašalo v celo različnih razmerah in okoliščinah, se je dopernašalo v deželah, daleč med seboj odločenih, kar na to kaže, da njegovi vzroki ne leže ne v razmerah krajev ne oseb, ampak da ima to zločinstvo globokejšo korenino, da je sad krivih načel in naukov naše dobe.

V mislih imam grozovite napade, ki so se zlasti lansko leto godili na kronane osebe, na vladarje. Še le prav slednji čas bi bila skoz tako zločinstvo skoraj smrt storila princesinja naše vzvišene vladarske hiše, ktero smo, ko se je kakor nevesta v daljno deželo selila, spremljali z najsrčnejšimi voščili, akoravno ne brez britkih predčutkov.

Kaj pa daje — tako smo se osupnjeni vprašali — tem zločincem smrtno orodje v roke, s katerim zavrtno iz svojega skrivališča merijo po nositeljih najviše oblasti? Kaj jih nagiba, da brez nehanja zarotbe kujejo zoper življenje vladarjev, brez pomiselka, da skozi to prav lahko še sto in sto nedolžnih ljudi v gotovo smrt ženejo?

Izrecimo brez ovinkov! Tega krivo je pomanjkanje vere v Boga, pomanjkanje pokorščine do sv. cerkve Kristusove. Iz te nevere in nepokorščine izvira zakleto sovraštvo zoper vsako veljavnost, sovraštvo zoper vse više oblasti in zoper one podloge, na katerih že tisoč in tisoč let stoji družba človeška.

Ako vse to resno premišljujemo, imamo pač vzroka zadosti, da bolj srčno ko moremo, den na den drugo prošnjo „Očenaša“ ponavljamo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo“, Oče nebeški!

(Ta druga prošnja je ravno predmet mojega letošnjega pastirskega lista, kakor sem vam že lani obljubil, ko sem vam prvo prošnjo razlagal.)

Mi pričakujemo marsikaj bolj veselega v novem letu, kakor smo v starem letu doživeli. Naše upanje nas ne bode prevarilo, ako Božje kraljestvo k nam pride in pri nas ostane: kraljestvo previdnosti, resnice in reda, kakor ga Bog hoče.

Ako naš Zveličar od Božjega kraljestva govori, res navadno ne beško kraljestvo v misli ima. Pa tudi svojo cerkev pogosto tako imenuje. Zakaj? Zato, ker jo je postavil kakor podobo nebeškega kraljestva na zemlji; ker v njej, kakor v svojem lastnem kraljestvu naprej in naprej gospodovati in vladati hoče do konca sveta. „Njegovega kraljestva ne bo konca“, je rekel Angel Mariji (Luk. 1, 33.).

Tedaj v obojnem oziru nas je učil moliti: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ — Tukaj na zemlji nam dodeli, o Gospod! da bomo vredni udje tvojega kraljestva, tvoje cerkve, po smrti pa deležni nebeškega kraljestva na večne čase. Kajti prav skozi cerkev gremo v nebeško kraljestvo: predvor nebeški je sv. cerkev.

Kaj pa pred vsem v tem dvojnem kraljestvu Božjem zapazimo? Njegovo previdnost. Po svojem človeškem mišljenju si predstavljamo v nebesih Božji tron, s katerega Bog, kakor z visokega prizorišča, gleda na vesoljni svet in ga vlada, — posebno nas in našo osodo, ki nas je po svoji podobi vstvaril.

Posebno je sv. cerkev pod svojo previdnost postavil, tako da nas ni treba skrb biti za njeni obstanek. Res je, človek zamore sicer tako nehvaležen postati, da Božje previdnosti in njegovega nad vse modrega vodstva ne prizna ali ga naravnost taji; on zamore od golega slučaja, od slepe naravne sile modrovati tam, ker le Božja roka z neskončno modrostjo niti naše osode snuje: ali Božjih namenov, ktere on za blagor vsega človeštva, in še posebej za svojo cerkev ima, revni človek ustaviti ali spodnesti ne more. On se zamore sicer Božji previdnosti nasproti postaviti, pa le v svojo lastno nesrečo; ona je mogočna zadosti, da prek njega gre in svoj namen doseže.

Bolje res je in neskončno bolje, da se z zaupanjem in krščansko vdanostjo Božji previdnosti in voditvi prepustimo. In to, ljubi moji! hočemo v novem letu tudi vsak čas storiti, ter bomo prav skozi to najbolje za svojo zadovoljnost poskrbeli, naj pride potem, kar rado.

Se ve da naše upanje v prihodnje ne sme biti leno, vnemarno. Dela naj vsak v onem stanu, v kterega ga je Bog postavil in tako naj upa, da Bog njega in njegovih zapustil ne bode. Upa naj, da mu pri modrem in varčnem gospodarjenji tudi živeža manjkalo ne bode. Vsaj uči Gospod sam, da je delavec svojega plačila vreden (Luk. 10, 7.). Le lenuh, kateri delati noče, naj tudi ne jé; to je, ne zasluži, da bi jedel, kakor piše sv. Pavl (II. Tes. 3, 10.).

Tedaj vdanost v voljo Božjo in zaupanje v njegovo previdnost nas pripravne stori za Božje kraljestvo, in nam daje že na tem svetu nekoliki predokus onega blaženega mira, kterega zveličani v nebeškem kraljestvi brez nehanja uživajo.

Pridi k nam tvoje kraljestvo resnice, o Bog! tako môlimo, ako v novem letu srečni biti hočemo.

Bog sam je resnica, in vse, kar je v nebesih, je resnično — nič ni na videz. Tudi to, kar je Kristus z nebes prinesel in v svoji cerkvi zapustil, namreč njegova vera, je resnica. Tudi o tej resnici velja, da je njeni obstanek celo neodvisen od človeka. Kar je od pròste volje takega človeka, kateri Kristusove resnice ne ljubi, odvisno, je edino to, da se zamore resnici ustavljati, jo tajiti ali celo zaničevati — se ve v svojo lastno nesrečo. Ako takó dela, se ve, da ne more moliti: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ Ali resnice, katero nam je Kristus prinesel, pokončati; luči, katero nam je Kristus vžgal, vgasniti — tega človek nikdar ne more. Tudi tega ne pozabimo v novem letu, in naj nam potem prinese, kar rado, nas kakor pravih kristjanov strah ne bode. Vse karkoli bo prišlo, bomo gledali v luči Kristusove resnice, in tako nam bodo tudi najbolj zoperne reči manj britke in bolj prijazne prihajale, kakor onim, ki so na veri oslabeledi ali jo že celo zgubili.

Božje kraljestvo je kraljestvo reda. V nebesih vlada najlepše soglasje, in ni ničesar, kar bi ga zamoglo kaziti. Ni strasti, kakor častilakomnosti, zavidnosti itd.; ni podpihovalcev k upor, ni nemirnežev.

Le enkrat se je tudi v nebesih kaj takega poskusilo, in mi vemo, kako je vsegamogočni Bog to poskušnjo zatrl, pa tudi kake britke nasledke je imela. Še jih čutimo, da se Bogu usmili! in človeški rod jih bo čutil, dokler ga bode. To je bil upor onih angeljev, kateri v tem, ko so padli, so tudi naše prve starše in ž njimi nas vse v svoj padec in svojo nesrečo zapletli. Angelji so bili, kateri dasi tako blizo trona Božjega in od Boga pred drugimi stvarmi bogato obdarjeni, vendar niso bili zadovoljni s svojo osodo, in se jim je zdelo neprenesljivo, da morejo Bogu pokorni biti in podložni. „Angelje pa, kateri svoje dostonosti,

niso ohranili, piše sv. apostol Judež Tadej (v. 6.), ampak zapustili svoje stanovanje, je Bog za sodbo velikega dneva z večnimi vezmi pod temo prihranil.“

O da bi njih zgled nikdar ne bil posnemanja našel na zemlji! Brez reda, to je brez podložnosti pod oblastjo, od Boga postavljeno, si tudi nebes misliti ne moremo. Ker ni reda, tam ni nebes, ampak kraj, ki je blaženim nebesom ravno nasproten, po besedah Jakobih (10, 22—23.) „temna dežela, pokrita s smrtno senco, dežela reve in teme, kjer je smrtna senca in ni reda, ampak večni strah prebiva.“

Bog hoče, da red tudi na zemlji vlada in on noče, da ga, kdorkoli si bodi, zavoljo praznih in neizpeljivih sanjarij drzno kali. Razloček, ki je zmirom bil in bo, razloček namreč med predpostavljenimi in podložnimi je Bog sam postavil, kakor uči sv. apostol Pavl (Rimlj. 13, 1—2.): „Vsak človek bodi viši oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod kakor od Boga; ktere pa so, so od Boga postavljene. Kdor se tedaj oblasti ustavlja, se Božji vólji vstavlja; kateri se pa ustavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo.“

Te nauk sv. Pavla je škit, s katerim zamoremo one zapeljive nauke odbijati, kateri so že toliko nemira in puntov na zemlji vzdignili in se nikakor strinjati ne dajo z ljubim mirom, ktere ga vsi tolikanj potrebujemo. Resnica je, da ni nijene oblasti, kakor le od Boga, — ne v cerkvi, ne v državi.

Svoji cerkvi je Zveličar sam in neposredno dal ustavo, dokler je v njej postavil trojno oblast: učeniško, vladarsko in mešniško, ter rekel, da kdor to oblast zaničuje, njega samega zaničuje. Kar zadeva oblast v državi, veljajo zopet besede sv. Pavla do Rimljanov (13, 4—5.): „Božja služabnica je tebi k dobremu. Ako pa hudo delaš, se boj, ne nosi namreč zastonj meča. Kajti Božja služabnica je, maščevavka v strahovanje tistega, kateri hudo dela.“ Iz teh besed posname sv. apostol nauk: „Zatorej morate podložni biti, ne samo zavoljo strahovanja, ampak tudi zavoljo vesti.“

Daj Bog, da bi kristjani vselej in povsod po teh krščanskih načelih in resnicah ravnali! Pridi k nam, o Gospod! tvoje kraljestvo reda zveličavnega.

„Prosim vas tedaj pred vsemi rečmi“, takô sklenem s sv. apostolom Pavlom (1 Tim. 2, 1—3) „da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsej pobožnosti in čistosti. Zakaj to je dobro in dopadljivo pred Bogom, našim Zveličarjem.“

Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa bodi vselej z vami vsemi. Amen.

Postno naročilo za leto 1880.

Z dovoljenjem sv. Očeta Vam podelim za tekoče leto iste polajšave postne zapovedi, ktere so se Vam lansko leto oznanile; namreč:

I. Pri jedi si pritrpati in se le enkrat na den do sitega najesti, je zapovedano:

1. Vse dni štiridesetdanskega posta (korizme) razun nedelj.
2. Vsako kvaterno sredo, petek in soboto.
3. V adventu vsako sredo, in petek (namesti postov, ktere so imeli svoje dni pred prazniki sv. apostolov).
4. O biljah ali dnevih: pred binkošti (Duhovem 15 maja); pred praznikom sv. apostolov Petra in Pavla (28. junija); pred praznikom vnebovzeta Matere Božje (velika Gospojnica, 14. avgusta); pred praznikom vseh svetih (30. oktobra); pred praznikom čistega spočetja Marije device (7. decembra) in pred Božičem (24. decembra).

II. Mesene jedi so prepovedane:

1. Vsak petek celega leta.
2. Vsako kvaterno sredo, (petek) in soboto.
3. Na pepelnico in tri poslednje dni velikega tjedna.
4. Ob zgoraj imenovanih biljah: pred binkošti (Duhovem), Petrovem, veliko Gospojnico, vsemi svetmi, čistim spočetjem Marijinem (7. decembra), in pred Božičem.

III. Gledé polajšave velja to-le:

1. Za celo škofijo. Kadarkoli pride zapovedani praznik na tak den, ko je meso jesti prepovedano, (n. pr. petek), se sme na tak praznik meso vživati, brez da bi dolžnost bila, se zavolj tega prejšnji den mesa zdržati.

2. Za posamezne kraje. Kjerkoli se bo ob petkih ali drugih takih dneh, ko je meso jesti prepovedano, sejem obhajal, kjer se veliko ljudstva zbere, tam se sme na sejmovi den meso zavživati. —

3. Za posamezne osebe.

- a) Vse dni med letom, razun pepelnice, treh zadnjih dni velikega tjedna in dveh bilj, pred binkošti namreč in Božičem, smejo mesene jedi zavživati:

Delalci v rudokopih in fabrikah.

Popotniki, ki v gostilnicah in krčmah jedó.

Tudi drugi (tedaj ne samo popotniki), kateri n. pr. v mestih, trgih itd. navadno v gostilnico na hrano hodijo.

- b) Vse dni med letom, razun edinega velikega petka, smejo mesene jedi zavživati:

Kondukerji na železnicah.

Vsi, ki z železnico potujejo, in so prisiljeni na železniških postajah v ondotnih gostilnicah si hrane vzeti.

Boleniki v toplicah, na slatinah ali v drugih zdravilstvenih zavodih, s svojimi domačimi in strežniki vred. Ne velja pa ta polajšava za tiste, ki le kar za kratek čas v toplice, na slatino itd. hodijo.

c) Vse dni med letom, brez vse izjeme, smejo mesene jedi zavživati :

Taki ubogi, kateri si zavoljo presilnega ubožstva v jedeh zbirati ne morejo, ter so prisiljeni jesti, karkoli se jim dá (tedaj le takrat, kadar postnih jedi za vbo-gajme ne dobijo). Sploh vse one osebe, ktere in kakor dolgo pri takih ljudeh za hlapce, dek-le itd. služijo, ali iz drugih vzrokov pri njih stanovati morajo, kjer se nikoli postne jedi na mizo ne postavijo. Vendar naj se, ako je kolikaj mogoče, vsaj na veliki petek mesenih jedi zdržijo.

4. Za vse postne dni med letom in štiridesdenski postni čas tudi ob nedeljah je pa naravnost prepovedano, pri enem in istem obedu mesene jedi in ribe zavživati. Vzrok te prepovedi je v tem, da kdor ribe je, s tem očitno kaže, da mu postne jedi ne škodujejo, da tedaj polajšave ne potrebuje.

5. Vsi, kateri o spregledanih postnih dneh mesó vživajo, so dolžni, vsak tak den, tedaj tudi ob sobotah med letom, pobožno in v duhu pokore moliti tri očenaše in češčenamarije in apostoljsko vero v čast britkega trpljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Pri kateri hiši je več ljudi pri mizi, naj se ta molitev na glas in v zajemno opravi.

Sploh pa opominam v Gospodu vse tiste, ki se bodo postne polajšave posluževali, da bi o postnih dneh toliko obilnejše dobra dela krščanskega usmiljenja opravljali, in ostanke svoje mize, ali to, kar sami sebi pritrgajo, radodarno ubogim podelili.

6. Bolnikom za nekoliko časa še večjo postno polajšavo podeliti, so dušni pa-stirji in spovedniki pooblašчени. Kdor hoče pa stalno, to je, za zmirom od postne zapovedi oproščen biti, se more v posebni prošnji na mene obrniti, in tehtne vzroke svoje prošnje navesti.

7. Namesti masla se sme rabiti mesena začimba (špeh) ob vseh navadnih petkih med letom, to je, izvzeti so le kvaterni petki in veliki petek.

V Mariboru na praznik razglašanja Gospodovega, dne 6. januarja 1880.

JAKOB MAKSIMILJAN,

knez in škof.

Opomba. Te pastirski list s postnim naročilom vred naj se v vsaki farni cerkvi na pustno nedeljo (kvinkvagesima) vernemu ljudstvu z prižnice bere. Med letom pa naj se še vsak post posebej prejšnjo nedeljo oznani.